

KÉPES ÚJSÁG

Pest 1860. vasárnap, Május 13-án.
Megjelen minden vasárnap másfél nagy iven.

2. köt. 7. sz.

Előzetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.
Előfizetheti: Wörfer Károly kiadónál földunyor 10. szám alatt, és minden es. kir. postahivatalnál.

A Széchenyi gyásznap rajza.

Nagy képünk azon jelenetet ábrázolja, midőn országunk főpapja a pesti belvárosi plébánia épületéből megállja a gyásznapélyre összesereglett népet. A lapok már akkor hevenyében körülményes leírását hozták annak, mit e rajz részben kifejez.

A főváros mely gyászban volt, a fekete zászlók tömege lengett az ablakokról, s a lakosság kiözönlött az utcára, hogy gyászbani megjelenésével az ünnepet nagyszerűbbé tegye.

Néhány nappal előbb senki sem gyanítá, hogy az ország főpapja lejőjön a gyászmisére, annál kedvesebb volt a meglepetés, midőn a pécsi hajóval egészen váratlan megjelent, és saját személyében végezte a nagyszerű ajtatoságot. A közönségnek megilletődése leírhatlan volt, mert végezhetne volna bár ki is, de a közönség a főpásztort látva, a napot a nemzethez méltóvá látta alakulni.

káptalanbeliek lakával van tele, valamint a kegyesrendiek háza és tanodijával, köztük férvén meg a megyeház is, melynek nyugati oldalán van a megyei új börtön, borzasztó meredeken kiépitve. Ezeket kívül van még néhány magánház és a városi vigyázótorony.

Veszprém távol a nagy kereskedelmi utak valamint a hajókázható folyamtól is, még a vasuti hálózat vonalától is elütetett, azonban a megyének gazdag mezőfölide a szomszédmegyék gabonatermő vidékével egyetemben Veszprémbe hordja gabonáját, mi innét egyenes uton Sopronba szállítatik, s minden időben jelentékeny gabonavásárai lesznek.

Gabonakereskedése majdnem kizárólag izraeliták kezében van.

Hajdanában a megyei élet központja lévén, élénk szerepe juttott a városnak is, azon kívül Kopácsynak püspöksége alatt oly magas értelmiségű papság fejlődött ki, hogy a hazai politikai és egyházi élet nevezetes bajnokai

Veszprém falai közül számlálnak meg.

Veszprém a dunántúli megyék fiatalságát is összegyűjté. Somogy, Zala, Veszprém, Tolna sőt még Fehérmegye egy részéből ide tódult a fiatalság a gymnasiumi tanulmányok végett s a kegyes rendi atyák legnevezetesebb tanyahelyük egyikének tarták a veszprémit.

Az egész városnak fekvése és tájéka meglepőn vadregényes, a völgyben a Séd nevű folyó vonul el, mely még a legnagyobb telben sem fagy be. A Séd mellett van egy gép, mely a rettenetes várba tolja föl a vizet, és látja el a várt nagy bőségben. E gépezet készítője, remek műveért nemességét is kapott.

A város lakosainak nagy előnye, hogy Balaton Fűredhez másfél órányira fekszik.

A hazának egyik legelősebb piacza a veszprémi, — gabonája nagy bőségben van, fűja a Bakony közelsége miatt hasonlóképen, s a Balaton a halból sem enged szükségét. A balatonmelléki hegyek borait nagy választékban szerezheti meg, Somlyó is alig öt járásnyi távolságra van tőle.

Emyi anyagi előny mellett a városnak létezése igen meg van könnyebbitve, ámbár lakossága még sem igen szaporodik beköltözökös által, minthogy az újabb kereskedelmi utaktól nagyon el van vágva.

Veszprémhez egy órányira van a herendi Fischerféle porcellán- és kőedény gyár, melynek termékeiről a közönség ugy is eleget tud.

Veszprém.

A legrégibb magyar városok közül való, közel a Bakony lábához, egy órányira a Balaton partjától, sziklás hegyrészekon emelkedik, s nevezetessége nagyon messze visszaesik a történetbe. Azon része, mely mostanig vár nevezet alatt ösmertes, egészen meg van rakva épületekkel, melyek az utast mindenkör bámulattal lepik el, mert a meredek sziklából hajmeresztőleg emelkednek ki.

A vár a püspöki és a

Veszprém.

Két menyasszony.

Vas Gerobentül.

Példának okáért hozom föl e kurta történetet: jó lesz olvasni.

Volt idő, midőn nagy Magyarországon megfőzte a magyar gazdaasszony a jól megfűszerszámozott ételt, hogy délben földjára a gazdának asztalára, s az Isten áldásával elköltve a főzőnének is juttat jó szót, mi a konvenziós eselédnek is jól esik kialakított bére mellé; mert a magyar eseléd az emberséget mindig többet megtett, mint a fizetésért; de a sors beleszólt az emberek dolgába, Hajdu-Böszörményben imádkoztak eséért, aztán Nagy-Váradon esett, — a jó ebédet is magyar embereknek főzték, aztán a törökök ették meg.

Mondom, volt ilyen idő is, még pedig nem egyszer; mert, mint a hetes eső eltart hónapokig, és kátyúvá áztatja a földet, akkép löggött rajtunk a török-nyomorúság, s olyan ember is elég volt, kit a török portyázók miatt alig tudtak megkeresztelni, s mikor nyolczvan esztendő múlva el akarták temetni, a kántor felesért sem tudta elnékelni a sirjánál, mert az országuton fölmerülő porfelhőből a törökök előcsapatját látták fölösmerni.

A lakadalmakról nem is szölok, — a házasulandók maguk lábán is el tudtak szaladni a veszedelem elől, s valami félre eső falunak szerény kápolnijában elmondhatták azt a néhány szót, mit az Isten szolgálja kérdezett tőlük, s a mire a fiatalok oly édesörömet felelnek.

De hogy hiában ne beszéltem ezt a néhány szót, meg kell mondanom azt is, hogy apáink megszokták a viszontagságot, a menynyire tudniillik az ilyent meg lehet szokni, és a józan eszű családapának lefekvéskor eszébe jutott szeretett családjára, melynek akárhány-szor több szükségese van a jó tanácsra, mint a tele erszényre; mert ezt akármí bitang ellophatja, aztán koldusát hagyja gazságának; hanem a jó tanács olyan bankó, (abban az időben ugyan nem volt bankó) melyet okkal mód-dal apróra lehet ám váltani.

Homonnay uram alig volt még negyven éves, e szerint koránál fogva fegyverforogató ember, és híhető volt, hogy a jövendőben mulhatlan el kelle pusztitnia még annyi ellenséget, mennyit negyven esztendő koráig egy csomóban összevagdalt, ha a székelyek módjára, elvégzi azt, a mennyi ő reá ki volt szabva az egének aratól.

Bölesen tudta ezt a jó ur is, nem is búszult a ráváró munka miatt, a mindennapi kenyere is kikerült nem tudom hány ezer holdnyi széles és hosszú uradalmaiból, melyeknek gyümölcsét bizon az ellenség is megszédte; no, de a földet csak meg nem ehette, s az, a mi egyik esztendőben szűken telett, bővebben esett a másikon, mikor tudniillik vitéz harczfiak csöszködtek a vidékben; hanem az Isten áldása két szép leányeseleddel is megáldotta, nagy jó uram-ő kigyelmét, s ezeknek miatta sokszor is nagy búval hajtotta le fejét az éji nyugalomra.

Egy izben az álom nem bírta lefogni szemét, a törökök vezére több izben izengette neki, hogy szeretne vele számot vetni, és jaj neki, ha kézre kaphatja; mert fogait egyenkint huzatja ki, így majd ő is elképzelheti,

milyen nagy fájdalmat okozott a fölséges török eszárnak, mikor egyegy basáját elküldte Mahomed prófétához, ki minden jó muzulmán-nak kilencz feleséget ígér a paradicsomban, ha jól vitélkedik a hitetlen gyaurok ellen, — már pedig izent Mahomed, hogy nem győzi feleséggel azon vitézeket, kiket ez a nagy baszusú és kemény öklű magyar átküldözget hozzás.

Mindezt bölesen fontolóra vette Homonnay uram ő kigyelme, és nem lévén az emberek homlokára írva, mennyi időt szánt neki a gondviselés a földön! vándorlásra, gyönyörű szép leányai miatt álmatlanok lőnek éjszakái, s hogy akkor is mondjon nekik valamit, mikor már örökké tartó álmát aluszsza, — mondom, aggodalmi nyugtalanítván, a mécs világánál a kardhoz szokott kéz a tollhoz nyúlt, s a következőket írta le a vastag papirosra:

Jó tanácsok leányaim számára, — olvassák el akkor, midőn én már nem beszélekhetek velük.

Irni, olvasni tudtok, kedves gyermekeim ez olyan nagy gyémánt, mekkora a várnai basának sines, pedig akkora a hatalma, hogy három-száz ezer embernek parancsol, és ha neki tetszik föl is akaszthatja őket. Őseim érdeme és lüségese szolgálataimnál fogva nagy darab földem van, bármilyki falum határában elférne a török sereg, bár mindjárt rájuk hordattatnám szomszéd falum eleven földjét, örömet odadánm temetőnek, be is kerítetném oly magasra, hogy sem al-sem fölszél át nem kapaszkodhaték a falon; ingó-bingó jószágom is van annyi, hogy az irigy emberek szeme kidagadna gödréből, míg valamennyit meglátná, fölséges fejedelmem sok szép titulat is adott rám, a ki az ilyenért nyavalyás, nagy kincsen venné meg. — Földi javakban tehát torkig uszom; de mindezen javamnál többre böcsülöm, hogy Istenfő, jámborsággal van szívem megtöltve, és földiekbeni szerencsém meg nem kábitott. Köszönöm pedig ezen kincsemet több rendbeli szanyarusággomnak; mert mikor ez előtt husz esztendővel legelőszőr táborba mentem édes apám őkigyelmével, kitöltött köztünk a hideglelés, mellettem apámnak kedves szolgálja, Varga Benedek fékűdt, egy órában, egy minutumban vett elő a nyavalya, s én hatalmas apámnak farkasbőr bundája és a rámerített esótárok alatt ép ugy dideregtem, mint Benedek szolgálk rosz gubája alatt.

Azt is tapasztaltam, hogy a bűbárat ural renden járandó titulaim alatt is befért lelkembe, a szomorúság nem könyörgött váram vasas ajtaján belől örködő várnagyomnál beresztsés végett, zárt ajtaim kilínese nem állta utját, fegyveres népem dardájától nem ijedt meg, éles kardom lögghatott oldalamon, jeles miveletű vaspánczéloom hiában fölte mellemet, befért a bizon szívembe, és nyomkodta belsőmet, meg is bányozdottam, hogy bár nagy hatalmu urnak tart is engem az én jobbágyom, meg egy pár százza menő számu hadakozó népem, de nagybó ur az Uristen, ki ha nagy kegyelmét elfordítja rólam, és rám ereszt a bajt, le nem veszi rólam semmi nemű teremtett állat a földön.

Boldogsággomnak titkát a szenvedések könyvéből tanultam meg, melyben a legnehezebb kérdés az: miképen lehet valaki legin-

kább méltó arra, hogy embernek mondják. Gyermekeim, föl lehet tilni a kényes papírára, az ut mellett teher alatt gyalogoló égenyére le is lehet nevetni; de a bajt zugulódás nélkül tüenni, a bajból saját erőnköl ki-vergődni, és beösmerni, hogy a bajt vagy elkövetett hibánkért, vagy az örök bölcsesség titkából mások példájáért kell elszenvetnünk, ha már azért is, hogy a nagyobb bajtól óvakodjunk, — mondom, ezeknek megfontolása és megértése embernek kell lennünk.

A kevelység hitvány erkölcs, ne is kívánjon az ember ostobaságában hanykolódni; mert meg van írva a bibliai történetben Nabukhodonozornak kevelése, mikor Istennek mondá magát, büntetésül aztán elvesztette esztét, vad állatként kóborolt a pusztaságban, sőt legelte a füvet is. Kedves leányim, az asszonyneq magára veszi a ezifra köntöst, nem is kérdi, hogy az apja vagy öregapja vérebe, a szegény, de szorgalmas szántóvetőnek véres verejtekébe került, aztán így fölpávkodva röpülni szeretne; de hátha lefujja válláról a szerencsétlenség, ordítva sem adja vissza neki a gondviselés. Ne az aranygombok legyenek a ti büszkeségetek; mert a mint fölvarrtátok a palástra a drágaságot, egy rosz kusztorával levágja onnét más; hanem a jó szívet áldjátok, abban van a nagy csuda, mert abban milliók szeretele fér meg, tehát több, mint az én földieimen, — és ha már igen tágas bajlék van kebletekbén, adjatok benne szállást a felebaráti szeretetnek, és sziveteknek minél több vendége lesz a felebaráti szeretetben, veletek történik meg az a másik csuda, hogy a ti nevetők is milliók szívébe lesz írva.

Nem tudom, kijut-e az a mennybeli kegyelem, hogy őseim által szerzett, magam által föntartott és gyarapított birtokomnak földjében találja meg testem az örök nyugodalmat, és ha igen, még akkor is szük gödröt kell miattam kiásni, fölöttem kizöldül a legközelebbi tavaszon a fű, és csak az ősmérés találja meg, hová bujtam el én, ki egykor akkora földet magaménak mondek! Példám titonson meg a józanságra, az embernek hatalmát egy kapával el lehet temetni fél óra alatt, míg élünk, szánk okatlan szavakkal hatalmunk és birtokunk nagyságáról beszél. Hiu beszéd, — hatalmunk rófe nagy lenne, ha nagy kötelességünköl sokat el tudnánk végezni, birtokunk akkora, mennyi jót juttatunk gyümölcséből a szükölködőknek.

Ritka ember vallatta ki magát egészséges korában; mert fél meghalni, lelkiismerete meglőni, és eszébe juttatja azt, a mit megterenie kellett és jó lett volna. Rémképnek kérdi a hazafiság: Oltáironon égett a szent tűz, a jók vére lenne annak olaja, hány cseppet mertél kiölytatni a többi közé? erős fal kellett a lángnak védelmére, hány darab követ és hány porszemet hordtál oda, hogy [az orkán el ne fujja? történetem lapjaira jól vannak írva a jók tettei, hány sort írtál oda? S ha mindezt nem tetted, a hol a szegényefoltok vannak, jaj nekéd, ha te is ejtetted oda.

Megjelen az emberi kötelesség, könyvet tart az élő elé, megmutatja nevét, keresi mellette a jót, mit soha sem tett, és megleti a rosszat, mit tenni nem kellett volna, — megszámolja a megszorultak, szindők, özvegyek és árvák könyeit, miket le nem törölt, és a kö-

nyeket, melyeket nála nélkül nem sirtak volna. De a gyarló nem akarja meglátni azilyent, elfordul és élni akar, reszket a haláltól, nem hiszi a másvilági örökéletet, azért szeretné folytatni még ezt a rövidet.

Én nem félek a haláltól, — és épen ezért kérlek benneteket, úgy éljétek, hogy egykor ti sem féljétek: és ekkor e világon is kétszer éltek, egyszer esztendeitek számában, másodsor a jók szívében.

Ezt hagyom nektek végrendeletképen, ezen úgy osztozkodhattok, hogy mindenik egészen kaja azt, mit egy magyar és egy ember összegyűjtött egész életében.

Megírta, összeesomózta, s a füntebb megírt fölirattal ellátva fiokjába tette, hogy alkalmas időben leányai megtalálhassák.

Ezen naptól fogva nyugton aludt, feje alá nem feküdt a gond háborgatónak, nappal pedig oktatta gyermekeit a jóban, és nem vétett Isten ellen, ha óhajtott, hogy gyermekeit még sokáig láthassa, és ha rendelkezése a lánynak, hogy, mint az anyányi madárnak, ki kell röppenni a fészekből, ne remegjen értük.

Az évek folytán szép két virágszállá magasultak a leányok, szépségük égi ajándék-képen ragyogott rajtuk; de az apa meglátta azon ékességet is, melyet sohasem árultak még boltban, mit a legjobb indulatu gyermekre is a szülőknek gondossága rak föl: a tiszta erkölcsökét.

A vitéz apának várában a küszöböt koptatni kezdék a fiatal leventék, — a szó akkor is fényes eszlómadár volt, a szép nótának sűrű hallgatója akadt; de a leventéknek legfőbb dícsérete az volt, miről ő sohasem szólt; hanem annál többször beszéltek mások. Homonnay uramnak ősi fészke külömben is középpontja volt a vidékbelieknek, jó tanács, jó vezető, biztatás, vigasztalás, minden kikerült a vén falak közül; hanem a lányok kinölték a dajka mellől, apák, anyák úgy „véletlenül” is utbanéjték az östányát.

A régi világban kevesebb hazudsággal boldogult a férfi; mert a harezias pályára korosabbak közé jókor odasodrótt a fiatal ember, a munka nem hiányzott, s a vállalkozó kar ölszáma szedhette a babért. Még a jó lovat is megbecsülik az emberek, szemre veszik a használható állatot, s egy egy ütközet után ezereken száján is megfordult az ifju hősnék neve, s a mely nevet ezeken említenek, egyszerre nem lehetett elfeledni, s a táborból a nóta vitte szét a nagy országban.

Az ismert nevek fölkeresték Homonnay uram várát, név- és születésnapok egy kis tábort gyűjtének össze vigalomra és a jövőnek a kotása végett.

Az anyák ilyenkor sugtak össze, az apák ilyenkor vetének el egyegy s őt gyermekeik végett, és hasonló alkalommal mondja egy megöszült apa a gazdáknak:

„Barátom! vén apának a fia is ember-srban áll már, a halál két kézzel integet, nem szeretnék egy nagy öröm híjával elbalagni az életből, fiamat szeretném párjával látni, nem bánatalak meg a szóval, ha mondom, udvarodon nem ok nélkül szálltunk le a lőről, — ha nem haragszol, leánynézőbe jötünk el.”

„Jaj, de megijesztettél, öreg barátom, — mondja a gazda kedélyes tréfahangon, —

most jutott először eszembe, hogy a leányt férjhez is kell adni.”

„Nem tagadom, félve jöttem, kedves barátom, — beszél az öreg — a leány nem bolt-beli jószág, mit a szabott árán, vagy a jó alkalmi el lehet vinni; de famért elváltaltam ezt a terhes munkát, — egyik leányod nagyon sokszor eszébe jut ennek az én fiannak, — ha te is akarnád, lakodalmat ütnénk.”

„Öreg barátom, — mondja a gazda a vendégnek vállaira tévén kezeit, — egy kantáron is elalkuszunk néha egész hetet, gyermekeink boldogságát nem lehet összeenyvezni, mint a deszkát, mi mindkettlen okosan nézzük ezt a dolgot, tudjuk, hogy nekem fiad ellen, neked lányom ellen nem lehet kifogásod; de, lásd, ezek a fiatalok nem az eszükkel, hanem a szemükkel mérik az ilyen dolgot, — hadd találják meg egymást szemmel is, én, az apa készen leszek az áldással.”

„Ebben maradunk! — mondja az öreg kérő, tenyerébe csapván a gazdáknak, — Igazad van, az ilyen dolognak ázni kell a lében, aztán jobban enged; bízom a jó Istenben, hogy a fiu anyja nem rezzenti el azt a leányt, ősmerted a megboldogultat, vezetéken tartotta a gyereket, mert bíz ez eleven volt az Isten-adta, vedlett és vásott le róla a ruha; hanem az édes anyja győzte föl, hogy lássa maga is: a ki milyen munkát tesz, olyan pénzzel fizetik a napszámát. Az anya keze egyenesre rángatta a gyereket, utóbb mellém került, már pedig én a szilaj csikóval is megbirkóztam, hát még egy fiatal. Gondom volt rá, hogy nevennek folytatása el ne közösödjék, s embert gyalultam belőle; mert hisz, tudod, ki mert állni oda, a hova a többi, vagy tán előbbre is.”

„Apja fia, édes öregem, — ha magam adtam volna a mértéket, kívánságom szerint nem kerekedhetett volna ki jobban, s ha az én lányom nem idegenkedik tőle, én örülök jobban, mint te. No, de reménylek is; mert az én kedves feleségem mellett nem eszi meg az eleven a rozsda, anyni dolgot talál neki. Az én gyermekek azon abroszról eszik majd, a mit a maga ujjá segített megfőnni, — a kalácsos teknő mellé is oda állította őket; mert úgy illik az asszonynak, hogy tudja, hogy a kalácsba a lelket két kézzel kell belodagasztani. A torna is megrikattá őket, s ha fiadnak szánta valamelyiket az Ursten, nyafogásával el nem veszi férje urának jó kedvét.”

Igy beszélgettek hajdan az apák, az anyák és nem különben, a fiatalok persze, a holdvilágot is nézegették, de azt is tudták, hogy az embernek nincsen szánya, hogy röpülésből éljen, hanem itt kell a földön ballagni a házas feleleknek, s a bajban egymáshoz fogynak támaszkodni.

A két apának beszédje nem ért ki a küszöbön, hanem okosan elintézték, hogy a fiának dolga akadjon Homonnay uram körül, s minthogy a török bomolni kezdett, az előkészületek alatt a fiu napos volt a háznál. Készültek a véres munkára, a lovas legényeket kora reggeleken egyengették a trombitászó mellé, a szünetek után pedig a várteremben látták a fiatalok egymást.

Az ifiur egyenes legény volt, nyalkaságát a templombajáró nézémasszonyok is megkacsinták, világos eszé módjával adta a szót, és

nem köhögött a jó gondolatért, ekkép a nagyobbik kisasszony hamar meglátta, hogy miért tekint vissza a fiu mindannyiszor, mikor ő az ablak alatt elvonuló csapatkát nézegette, — s igaz a volt az apának, midőn azt mondá, hogy a fiatalág szemmel találja meg egymást.

Meghordozták a véres kardot az országban, az utolsó parasztfiu is tudta, hogy ez háborut jelent. A váraknak fegyveres népe ki-húzódott és teljes fegyverzetben csatlakozék illető helyére. Homonnay uram lovasai előtt leereszkedék a csapóhid, vígan ment a küzdelemre vágyó népség; csak kettő hiányzik az összes számból, maga Homonnay uram, s az ifju, kik tán gyors paripáik rovására késnek még. A bucsuzónak minden szava megmarad emlékezet okáért, az apának szeretete a legapróbb részletig utasítja szeretetté, kik most áhitattal hallgatnak minden szót. A figyelő anya mellett állnak leányai, vörösré sirták szemekiket, kivált a nagyobbik, kinek bucsuképen azt mondja az ifju lovag:

„Szép hölgy! mikor a harezos, ellenségre indul, talizánt keres védelemre, — egy kézzel tartást a halálnak hosszú útjára, ha másnak kértek győzelmet e kezek; vagy földi üdvösségre, ha a cserkoszorut nekem akarják egy esomóba fűzni.”

Egy szempillantásnak időköze marad e szavak megfontolására; de most kettős értelme van a kérelemnek, oda nyujta kezét az ifjunak, ki alatt a nyughatatlan vérű állat indulni akar, s midőn a fészesen tartott kantárszár engedelmes tartózkodásra kényszeríti, indulatjában ágaskodik. A hölgy erősen szorítja meg a neki nyujtott kezét, a paripának lovagját akarja nyervegében megtartani, s e döbbenése titkát elurálja.

„Isten velünk! Mondják egyszerre a távozók, s a nyughatatlan állatok sebesen vágatnak el a vitézek után.

A várbéli kápolhnának ajtaja nyitva van, az eltávoztak szerettei, nők, lányok és gyermekek buzgó imára gyűlnek össze, áhitatos énekük az orgona hangjával kapaszkodik össze, s bár nem vegül éneklükbe az a mély hang, mely a férfimellől oly meghatólag kísérné a vékonyabbat, bánatos áhitatuk annál magasabban emelkedik az égbe vigasztalódásért.

A nagy asszony és leányai mellé letérdepel a jobbágyasszony, síró leányával, az ol-tárképen a magyarok védasszonya emeli karján az emberiség megváltóját, s midőn a nagy-asszony lehajol az oltár számolyáig, hogy alázatossága a porig érjen, a jobbágyasszony is azt cselekszi, s jámborságában megéri, hogy elérte őket az egyenlőség a porban; mert a nagyobbik is csak gyarló emberek az Isten előtt.

Vége lévén az isteni tiszteletnek, behívá a nagy asszony a buzgolkodókat a nagy terembe, értésükre adván, hogy a vár minden-kori menedékkük legyen, szükségüket el ne tagadják, mert ha eltávozt is a nagy ur, ki földesuri édesapjuk, itt maradt helyette édesanyjuk, és ő nem szeretné, hogy e nevet hiában vette föl érettek.

Szám szerint száz emberrel indult ki Homonnay uram, kevés eszlédjén kívül jobbágyaiból került ki a szám, s ennyi után elég siránkozó maradt otthon, mert a mint később

számbavették hatvan leány kesergett völegénye után.

„Ne keseregjetez, jó leányok, — mondja az idősebb kisasszony, — mi is testvéreitek lettünk a szenvedésben, együtt sirunk a nagy ütközet napján, örömrünk vagy bánatunkban, azt a nagy Uristen tudja. Addig fonunk, szö-

vünk, varrunk együtt, közben olénelöljük: *Tartsd meg országotkat, mi magyar hazánkat!* s ha ennyien egy igaz szívből éneklünk, meg-lássátok, az Uristen is örömelebb hallgatja az égben.”

A nagy asszony bőségesen osztá ajándékát, hogy megvigasztalja őket, hetenkint két-

szer összegyűjté őket a közös munkára, rokka mellett ő és leányai fölváltva beszéltek nekik a Krónikás könyvekből, így tudták meg, hogy a magyarok sohasem vívtak olyan harcot, melyben az ellenség száma nagyobb ne lett volna a mienknél, és fegyvereink éle mégis hány dicsőséget aratott a véres csatamezőn.

A magyar akadémia ezimképe.

Vigan pörgött a rokka, telett az orsó; mert a nagy asszony szépen kimagyarázta a háboruk vitézségéből azt is, hogy a buzgó munkás két annyit tesz, mint az ásitózó, — s a leányok vetekedtek a nagy asszony dicsérő

szaváért. A folytonos munka, a nagy asszony-nak gondos figyelme nem hagyott időt a bánat és restségre, lelkük pedig épült a jó szóban; mert a nagy asszony títos mesék helyett talált okosabb elmondanivalót.

A táborban összegyűltek a népek, és minden órán várták az indulást az ellenre, s mint Homonnay urannak izenete hozta a hírt a nagy asszonymnak, a legközelebbi napokban megindul a munka. Csakugyan is úgy lön, a törökök

mozgása sietteté a találkozást, a hosszan elnyúló hadseregek egyes pontjain a portyázók ismételve is összekocczának.

Híres volt avval . . . . . uram, hogy a nagy csaták előtt vakmerően elkapkodott a törökök szárnyából száz, kétszáz embert, néha a középnek is neki hajtott, a hol legkevésbé várták, s ilyenkor beszélgetés végett, a basakból is hozott el egyet, kitől meglehetet valamit okosat tudni. Ez még azonban csak hagyján lett volna, hanem . . . a mily nagy rémc volt a törököknek, mikor így véletlen rájuk csapott, emberei az ő nevét hangoztaták, miről a török úgy félt, hogy némelyik már hallatára is leesett a lóról, ha közelében elordította valami jó torku magyar.

(Vége következik.)

Vas Gereben.

A megtagadott csok.

(Vázlat Blücher herceg életéből.)

(Vége.)

„Nem kísértén meg nagysád is a szerencsét?“ kérdé rögtön D** ur, a játék nézésébe elmerült hölgyet.

„Ha pénz volna nálam, azonnal játszanám!“ válaszolá ő, szokatlan élénkséggel és villogó szemekkel.

Blücher egy aranyat tolt eléje, hanem egyszermind mintegy intőleg mondá neki: „Ne kísértés nagysád a szerencsét, hogy minden adományával elhalmozza! A játékban nem fog önnek kedvezni!“

„Majd meglátjuk!“ mondá a szép nő büszkén, és a kapott aranyat egy kártyára fölveté.

„Hogyan? Oly vakmerően kezdi nagysád?“ szólá a kapitány bámulva és hűledeve.

„Kérem, kezdjük a játékot!“ válaszolá ő lázas sietséggel.

A játék elkezdődött. Ő veszte.

„Kölcsönözzön többet, Blücher ur.“

„Szívesen! hanem —“

„Kérem, az aranyat!“

A kapitány a szép nőnek türelmetlenül kimondott kívánságát teljesíté és 400 Lajos aranyat adott neki.

R. . . . g asszony 200 Lajosaranyat tett egy más kártyára. Elveszté, újra százat tett, azt is elveszté, azután még 200 Lajosaranyat vőn kölcsön, egyszerre fölveté az egészet — és nyert; egy kártyára mind a négyszázat fölveté, azt is megnyerte.

„Hánem most már hagyja félbe, nagysád!“ mondá a kapitány nevetve, mialatt a halásápadt és rettentőleg fölhevült ifjú nőnek a nyert összeget átadá.

„Nem, nem, én nem hagyom félbe, én tovább akarok játszani!“ kiálta fel élénken és aranyhalmazának felét egy kártyára fölveté.

„Nagysád igen szenvedélyes, nagyon föl van hevülve!“

„Mitsem tesz!“

„De nagysád veszíteni fog!“

„Hát még mit akar elrettentésemre felhozni?“

„Nem elég ez?“

„Nem, én sokkal gazdagabb vagyok, mintsem kártyajáték által tönkre juthatnék.“

„De nagysád nő, és — a veszteség bosszantani fogja.“

„Hát csak várjuk azt be, kapitány ur!“
„Nagysád, szolgálatjára állok!“ válaszolá Blücher lekötélező mosolylyal.

A játék újra elkezdődött, s egészen egyedül, kettesben játszottak. Más senki nem játszott, hanem a körülállók érdeklődéssel néztek a szép asszonyt, ki, minél hosszabb ideig játszott, mindig nagyobb összeget tett. Percről percre nagyobb tízbe jött; szeméi égték, arca kipirult, szóval, egész lényé a legföltűnőbb változást ment át és bizonyos reszketeg izgatótságot áruia el. A mi körülötte a szabótörtént, arról ő semmit sem tudott.

Ellenfelének minden figyelmeztetéseit és intéseit visszautasítá, csak az arany után nyult gépiesen, melyet a kapitány neki kölcsönzött; tett, a nélkül, hogy megolvasta volna, hogy mennyit, és veszett, a nélkül, hogy figyelemre méltatta volna.

A szerencse, mely eleinte változékony volt, és majd a kapitány, majd pedig a báróné részére hajolt, később az ifjú nőt tökéletesen elhagyván — a kapitánynak kedvezett.

„Ugyan mennyit vesztek el?“ kérdé R. . . g asszony, mintegy óra múlva, mely léleketet véve, széken hátra támaszkodva.

Összeolvastik az összeget. Közél 20,000 tallért veszített el. Halvány arcán semmiféle meglepetés kifejezése nem látszott. Nevetve mondá: „Blücher ur! az ön pénze nem hozott nekem szerencsét, most tehát a saját tulajdonommal fogom megkísérteni a szerencsét.“

E szavakkal egyikét szép gyémántköcsöntyűnek leoldá, és egy kártyára veté.

Blücher ezt a leghatározottabban ellenkezte. De a báróné makacsul kívánsága mellett maradt. Tréálva válaszolá a kapitány: „Már megmondtam, hogy a szerencse a játékban nagysádnak nem kedvezhet, mert a szerencsében választotta kedvezésévé. Ön sok szívet megtör, s az ilyeneknek a kártyajáték nem szokott sikerülni.“

„Kisértsük meg még egyszer Blücher ur!“ kéré őt a szép asszony, ama pillantásával, melynek a vítez hazafi nem volt képes ellentálni, melyre a később oly bátor hős, kinek jelszava az „előre“ vala, viasként ellágyult.

A drága tételt elfogadta, s a kéz, mely e pillanatban a kártyát keverte, gyöngén reszketett.

Egyik köcsöntyűt a másik követé, a melyet R. . . g asszony szinte levont; azután nyaklánczát ölté le.

Blücher nokodott. — Azonban még egy jelentékeny pillantás, és ő kényszerítve vala. A nyaklánczot követé a féjdisz, ezt a gombok s tük, úgy hogy tizenöt perc múlva gyémántjainál, melyek mint harmatessepek ruhája virágjain fénylének, egyebe nem maradt.

„Most már elég!“ mondá végre halkán, s szökérel lassan fölemelkedett.

A kapitány élénken ugrott föl helyéről, megragadta a köcsöntyűket, s a szép nőhöz közeledett.

„Holnapig hitelt kérek, Blücher ur!“ kiálta hirtelen, „féjtem mindent kiváltand és a többi adósságot is kifizeti.“

„Szabad kérnem nagysádat, hogy e köcsöntyűket tegye föl?“ válaszolá a kapitány lekötélezőleg.

„Nem, nem. Holnapig maradjanak az ön kezében. Im itt a féjdisz is!“ szólá még iz-

gatottabban, s gyorsan, mielőtt Blücher megakadályozhatta volna, lelevén azt fejjéről, a köcsöntyűkhöz tevé.

„De kérem, nagysád!“ suttogá lassan a kapitány és szeméi esdeklő pillantást vetének az ifjú nőre. E pillantás zavarba hozta őt; gyorsan, félénken s zavarodottan vonult vissza; távolítólag tárta ki kezét feléje, midőn e pillanattal kísérte, mely szíve belsejéig hatott.

„Nagysád!“ kéré őt ujjal Blücher.

„Kérem — nem! — Nem tehetem!“ lehelé inkább mint mondá a báróné.

A könyörgőnek egész lényé egy rögtöni és gyors változást ment át. Könnyed társalgói hangon szólá R. . . g asszonyhoz: „Nagysád! a tréát nagyon komolyan veszi. Kérem, tekintse az egész dolgot mint futólagos mulatságot!“

R. . . g asszony majdnem megborzadva tekinté föl. Meglepetve kiálta föl: „Hogyan, és ön lemondana az egész nyereségről? — Ez lehetetlen, Blücher ur!“

„Miért lenne lehetetlen, nagysád?“

„Mert tartozásom már körülbelül 40,000 tallérra rüg. Talán még többre is, mert a kövek igen értékesek.“

„Jó, hátha mindjárt 50,000 tallérra rúgna is. Ez nem tesz nagy különbséget.“

„És ön lemondana ez összegről?“

„Nincs okom rá oly nagyon vágyódní. Én ez összeg nélkül is ellehetek!“ mondá a kapitány büszkén.

Rövid szünet állott be. Minden jelenlévő kíváncsan várta e különös jelenetnek végét.

„Nem, Blücher ur, nagy lelkű ajánlatát el nem fogadhatom. Ily nagy adósa nem maradhatok.“

„Tehát e gondolat oly kellemetlen nagysád előtt?“

„Igen.“

„A djon hát a nagysád egy csokot, és én — öröklé adósa maradok.“

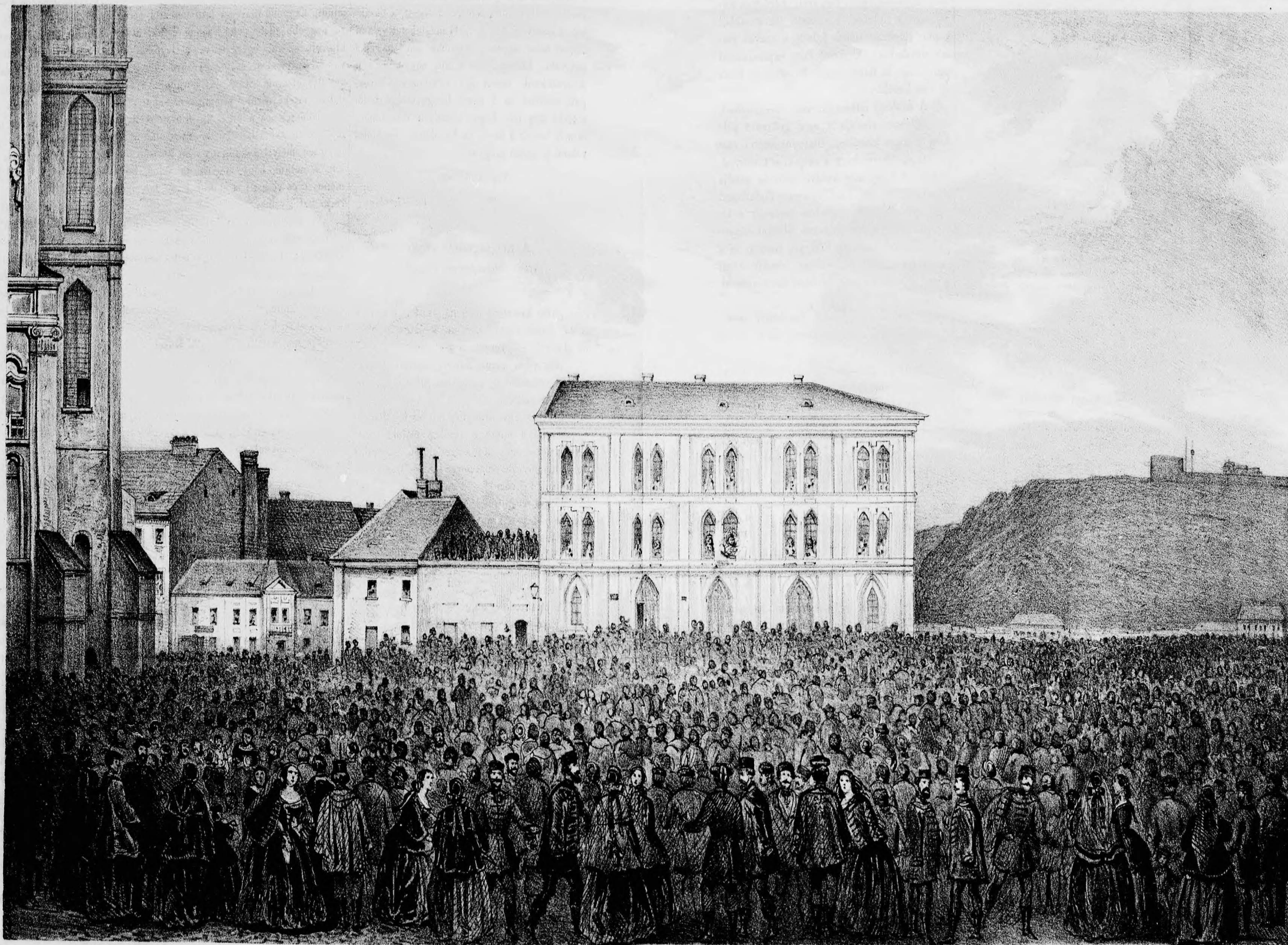
Élénk pir futá át az ifjú nő márványfehér arcát. Villámsebességgel repült át a gondolat lelkén, ki és mi ő, — ki és mi volt a kapitány! ő — Westphalia egyik legrégebb főnemesi családjának sarja — megmérhetlen gazdagsággal! — Amaz szegény, nyugalmazott kapitány — pomeraniai szegény nemes és — játékos! Egy lépést tevén hátrafelé s az előtte álló merész követelőt pillantásai leghidegebbikével lenézte, szép fejét büszkén hátra veté, és éles, nyugodt, tiszta hangon mondá a kapitánynak: „Köszönöm! — tartozásomat féjtem holnap reggel ki fogja fizetni.“

Ezek után királynői méltósággal lépett ki a szobából. Bámulva kíséré őt mindenki szemével, mosolygó tekinteteiket azután a kapitányra fordíták. Ott álla ő, szoroson egymásra zárt ajkakkal, sőtétlen összevont szemöldökkel és erősen földre szegzett szemekkel. A következő pillanatban azonban már élénken és vígan tekinté föl, midőn pártfogója, Bichoffswerder tábornok jó kedvűleg rákiáltott:

„Kedves Blücher! ez veszett csata volt; azonban a jó katona nem csügged el oly könnyen, hanem bizik a jövőben, és mikor alkalom nyílik, a vett kudarczért visszatörést vesz az ellenségén!“

(Vége következik.)

Magyarország Hercege-Primása megáldja a népek ezereit,
Széchenyi gyászünnepén ápril 30. 1860.

Széchenyi emlékezete.

Mi fellegezte úgy be a napot,
Mely előbb oly szép fényt bocsátá ránk?
Gyászát öltű-e föl tün a magyar ég?
Múltját gyászolja szeretett hazánk?

Ó nem a multat, bár szép volt az a mult,
Mely harsogta a szabadság dalát;
Kelet hőse népe tudja erejét.
S nem gyászol soha multat az a nép,
Mely erejében, mely jövőre lát.

A g y á s z, mely köztünk most emelkedik
A hármás béreztől el a tengerig,
S a f á j d a l o m, mely szívünk égőti
Nem a multat — nem azt illeti.

Hazám leányi! gyászát a hű kebelre,
Melyben a szív oly magasán dobog:
És szíveteknek fűző dobogása
Egész világon visszahangozni fog.
Nem lesz tán méltóbb gyászok soha:
Mehalt a nemzet nagy apostola!
Hazám leányi, halljátok a dalt:
Sirassátok a legnagyobb magyart!

Mi volt a nemzet, míg ő nem vala?
Egy régi nagyság elhangzott dala,
Egy a pusztába tévedt gondolat,
Melynek utjában nyoma sem marad....
Élt még a multak ragyogó emléke,
De sötétben a régi nagyság népe
Híában nézte az ősök nyomát:
A régi fény elhalva, eltemetve.
A büszke népnek sírva jött meg kedve,
S a gund bánattal tölté poharát. —

Kalászos rónák dúsan áldozának,
A hegyek kúrsot s lángoltat adának:
Mindene volt, csak nem volt élet!
A nyelv bilincsen, a szellem meghalva.
A nemzet veszte, a nép félig alva:
Mivé levél ő hír nagy nemzete?

És eljött ő, és hozott életet!
Fölbreszté az alvó nemzetet!
Egy fél isten, ki szívet, lelket ad,
Hogy szeressük, hogy védjük a hazát.
Mennydörgés, mely egy világot betölt,
Melynek szavára megmozdul a föld....

S mintha egy ős sir nyílott volna meg,
Feltámadtak a régi szellemek,
Hogy teremtsenek új népet, hazát —
S a régi — újjá teremté magát!
S mert ez új honnak nem volt napja még,
Napul fogadta őt a magyar ég!
Hazám leányi halljátok a dalt:
„Sirassátok a legnagyobb magyart!....

Mi volt e szép nyelv, míg ő nem vala?
Saját honában koldus idegen:
Törvény nem szólt a néphoz általa,
A szív elfordult tőle hidegen.
Parányi szikra volt, romok között,
Mely a világból oda költözött —
Egy kised óltár sűrű rongetegben,
Melyre vad méhek hordták mézőket,
S ez óltár képe, gyászoló keretben,
A megfeszített hazaszeretet....

Idegen szó a fényes palotában:
A magyar csak a pástorok dalában
A kalibák fájdalomát hirdető —
Az uri sarj, az anyák ajakáról,
Nem hallott egy szót az édes hazáról —
E hazát a sors így varheto?...
A nyelv a nemzet öletereje,
A szellem vére, esontja vejeje,
E nélkül nagygyá nem lehet soha!
Ez volt világa Róma fénykorának
Ez adott lelket Tyrtus szavának,
Ezen — borostyan az idők moha!

És eljött ő, és érzé a hiányt
S rombolt, teremtet föl isten gyanánt:
És áldozott és küzdött és akart,....
Míglen magyarrá tette a magyart —
Utána állott a nemzet java,

S magyarul hangzott a törvény szava,
És ajkairól szóltak jóslatok:
„A magyar nem volt, hanem lenni fog!”

És lőn a nyelv, mely félig holt vala,
Dicső remények nagy apostola,
Mely tízszoklopként jár a nép előtt —
És lőn a szellem, melyet fölvere
Egy nagy jövőnek győző fegyvere,
A mely teremti a történetet.
Hazám leányi! halljátok a dalt:
„Sirassátok a legnagyobb magyart!”

Sirassátok, tün síri még szabad:
Ő adta nektek ezt a szép hazát,
Mert ő volt a nap, ő volt a tavasz,
Mely által újja teremté magát.
Nevét hirdesse minden porszem itt,
Őt dicsőítse minden gondolat,
Reá hintsen a föld minden virágot
Reá a szép nap minden sugarat.
Nevétől legyen élesebb a dal,
Nevétől legyen éltetőbb a lég,
Nevétől jöjjön minden diadal,
Nevétől legyen ragyogóbb az ég.

Ő legyen szívünk esendes áldozata,
Ő haragunknak rejtett zaja —
A kised gyermek első gondolatja,
A haldoklónak végső sóhaja.
Ő legyen mindig emlékeztünk,
S emlékezete legyen életünk!
Hazám leányi! halljátok a dalt:
„Sirassátok a legnagyobb magyart!”

Szélestey László.

Széchenyi életéből.

Széchenyinek a döblingi gyógyintézetben
öt szobája volt. Mind az öt szoba, Széchenyi
kedvenc szokása szerint, tömve volt bútorok-
kal. Csupán u szélső szobában, hol meghalt,
nem kevesebb, mint öt asztal állott. Négy óri-
ási székér szükségesített a bútorok elszállítá-
sára. A Széchenyi által lakott termeket ép
azon állapotban, melyben halálorok találtat-
tak, egy bécsi fényképész, Angerer levette.
Széchenyi azon egész idő alatt, mit nevezett
intézetben töltött, nem lépte át lakása küszö-
bét; egész mozgása mit tön abból állott, hogy
mind az öt szobáját napjában 200-szor végig
lépdelte. Hogy e sétája minden egyenlőn üssön
ki, a szélső szobában minden fordulatnál az
asztalra egy krajczárt tett le. Minden este,
akár volt társaság nála, akár nem, mind az öt
szobáját ünnepélyesen kivilágította. A pada-
latról csilárok függtek alá, az asztalokon karos
gyertyatartók álltak. Az idegenre különös be-
nyomást tön e magános embert, fénynyel el-
árasztott őt szobájában mozogni látva.

Széchenyi igen sokat olvasott. Minden új
könyv, rőpirat, mi mivelte embert érdekelhet,
olvasásasztalán foglalt helyet. Szórakozási ide-
jét sakkjátékkal tölté, s játék közben csák-
nyát fujta. Ha magyarország ügyeiről volt szó,
a nagy hazafi mindent elfeledett maga körül.

Egy este több barátját hita meg estebéd-
re. A vendégek már együtt voltak, s az est-
ebédnek négy óraker kelle kezdődni. Ekkor
egy gondolat ötlött a gróf fejébe, egyik barát-
ját behitá a melléktérembe, s bizonyos kérdés
fölött társalgásba ereszkedett vele. Hét órat
ültött, midőn a vendégek egyike benyitá a mel-
léktérmet ajtaját, s következő szavakat intéze
Széchenyire:

— Kedves gróf, mi vitába keveredtünk
egymás közt, mit csak ön dönthet el.

— Vajjon mi lehet e vita tárgya? kérdé
a gróf nagy kiváncsisággal.

— Hát az egész abból áll, hogy ön ebéd-
re vagy éhezni hit e meg bennünket?

Széchenyi elnevette magát, bocsánatot
kért s asztalhoz ültet.

Széchenyi, rangja s vagyonához képest
igen takarékosan élt. Csak egy luxust ismert
— a szivarozásbanit. Szivarait, báró Sina elő-
zékenységre folytán, egyenesen Havannahból
kapta; szivartartójának fedelén e szavak vol-
tak olvashatók: „Cigarres faits expressément
pour mons. le Baron Sina.” E szivarok száza
40 fba került.

A döblingi intézetben volt Széchenyinek
egy kedvenc vizsgálja is, egy gyönyörű péld-
dány a maga nemében. Bizonyos napon ész-
revette Széchenyi, hogy a szép állat soványod-
ni kezd, s e percztől kezdve különös gondja
alá vette: Széchenyi t. i. szeretett foglalkozni
a baromorvoslással, s minden ismeretét e té-
ren elővette, hogy kedvenc állatját kigyó-
gyítsa. Mind hasztalan! Egyik barátja ki e
téren ügyességét jól ismerte, csudálkozásait
fejezé ki a fölött, hogy minden fáradozása sik-
kertelen.

— Istenem! válaszolt Széchenyi moso-
lyogva — bajos akkor segíteni, mikor az eb
maga is ebül lesz!

Midőn a bútorok elszállítaták Széchenyi
lakásáról, mint tudva van, egy papucsában
még egy pisztolyt találtak elrejtve, e fegyver
kikerülte a figyelmet lakásának egy korábbi
kutatásakor, mert egy szekrény alján volt,
melyben Széchenyi régi hírlapokat szokott
volt tartani.

— e —

Igazmondások.

Mi a dohány? — Egy oly valami, a mi-
nek az értéke nem ismertetik el, mert a tíznek
áldoztatik.

Mily sorshuzás fog fennállni, ha mind-
járt minden szerencsejáték betiltatnék is? —
A házasság.

Mi az igazság? — Vezetőfáklya an-
nak, a ki csak gondolja, és égő maglya
annak, a ki beszél.

A bornak két hibája van, szokta egy vén
tanár mondani; ha vizet töltök belé, elrontom,
ha semmit sem tesztek, akkor meg ő ront el
engem.

Egy szórakozott, imádotjtját szájában
az égő szivarral csokolta meg, oldalba léket-
vén, ezért bocsánatot kért; a porzót a vajas
kenyérre önté, s a gőzkoocsin pipáját szomszéd-
jának ujjával tömte meg.

Mi az irópapír? — A lánegsz építke-
ző helye.

Mi az álom? — Az álom egy állomás
az életpályán.

Hogyan ismerjük föl egy sereg lúd közül
leghamarabb a nőtényeket? — Ezek nyitják
ki először szájukat.

Sok ember büszkeségből egy pohár bort
visszautasít, hanem a poharat bizonyosan elfo-
gadná — tiszteletbeli ajándék gyanánt.

Kulönfelek.

Dr. Brown-Sigurd göröcsői vizsgálát
után kiszámítá, hogy egyetlen egy esőpp vér-
ben 4,000,000 gömbölyű, veres és felérszűnt

vértestecs van jelen, melyek mindegyikének átmérője egy millimetre $\frac{1}{1000}$ részét teszi.

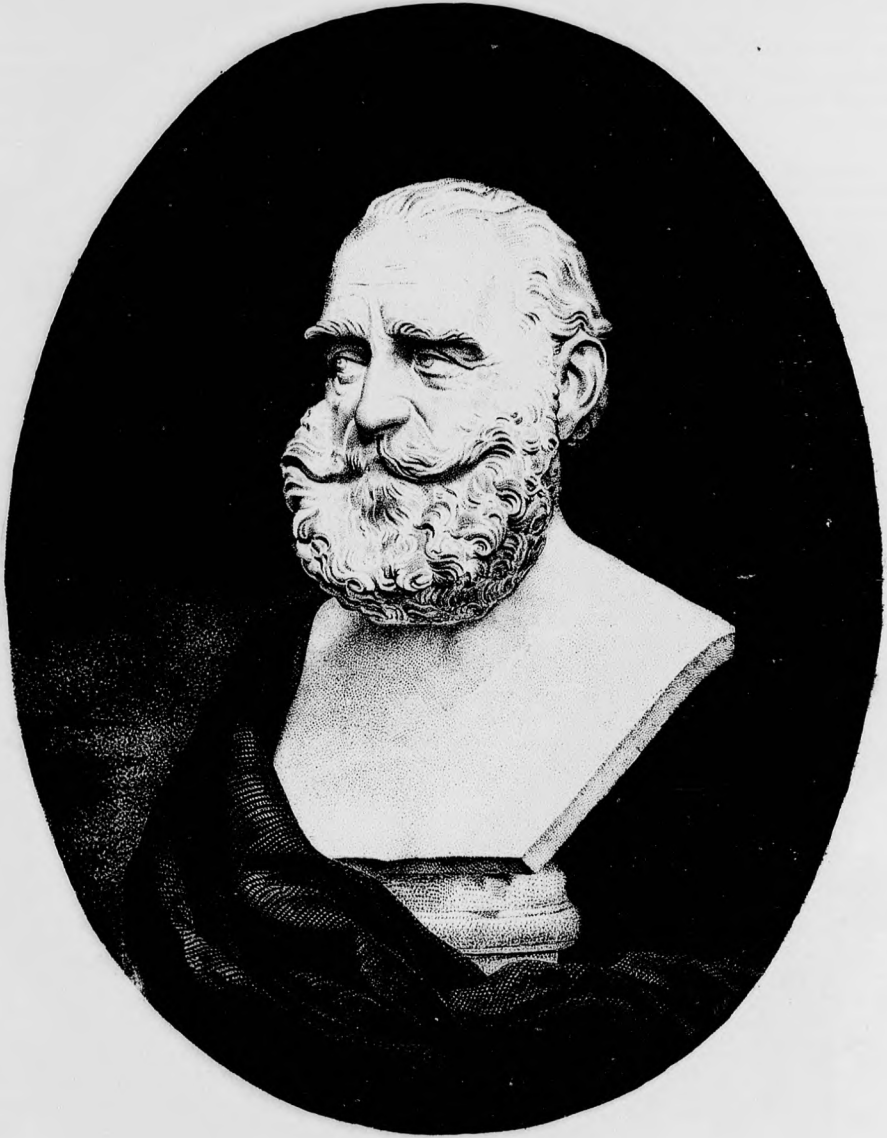
A kínaiaknak különös halászatimodoruk van. Ugyanis egy csapat cormorant vagyis halhollókat betanítanak, melyek halászat alkalmával a sajka szélén hosszú sorban ülnek, innen azután a víz mélyébe ereszkednek, s a halat elfogván, uraiknak átadják. Hogy

útközben a halat le ne nyelhessék, ércz gyűrűt hordanak nyakuk körül.

A Bandaszigetek parti részein gyakran találnak egy 3—4 újjnyi hosszúságú sötétkék színű halat, melyet a bennszülöttek Ikan dangan mata menjula, vagyis: világó szemű halnak neveznek, mert igen nagy világoskék színű szemei messzire ható, s közel-

ben kiterjedt kékes világsugárt lövelnek ki, elhalásuk után még több nap múlva is. Ezen hallal szobát lehet világítani.

Az araboknak van egy legenda, mely szerint: Egy napon Jesus, Máriának fia, találkozott Iblis-sel (ördög), a ki négy, árukkal megrakott szamarat hajtott maga előtt. Miféle árucikket visz az első szá-

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN,

a halhatatlan.

már? kérdé Jézus. — A keményszívűséget; ezt leginkább a fejedelmek veszik. — És a második? — Az irigységet; ez a tudósoknál kapós. — S a harmadik? — A csalást; a kereskedők, legjobb vevői. — Mi

a negyedik számon levő árucikk? — A többeszdűség, nek szokták többnyire venni.

A „the Critic“ című angol lap egy új drámáról tesz említést, mely egy álomjárótól

diktáltatott, francziáról leíratott és angolul ki nyomtatott. A „halál“ czímet viseli, egy veszett eb által előhozott eseményt tartalmaz és a mint mondják, a halhatatlanság eszméjének az anyagiság elleni védelmeül szolgál.

Vegyes hírek.

+ Szerdahelyi Kálmán, f. hó 24-én adandó jutalomjátékára két új vigjátékot választott, egyiknek címe: Hogyan lehet hírt szerezni; a másiké: Hogyan lehet pénzt szerezni. Mind a kettő fordítás; úgy hisszük, mondanunk sem kell, melyik van angolból s melyik francziából fordítva.

+ Horváth-Horti ur Pesten egy új gépszervezetet állított össze, melynek célja a teljes gőzerővel rohanó vaspályavonatot föl tartoztatni. E találmány, mely sok vasuti szerencsétlenségnek elejét veheti, a szakértők figyelmét méltán megérdemli.

+ Szentpétery siremléke. Folyó évi apr. 28-án állítottatott föl a józsefvárosi temetőben az emlékkő azon sírhalmom, mely alatt Szentpétery Zsigmond színész, a magyar közönség volt kedvence földi porai nyugszanak. E sírkő készítésére s fölállítására a szükséges költségek az elhunyt személyek kegyes adakozásaiból fedeztettek, kiknek a fölállítást végrehajtók nyilvánosan meleg haláljokat fejezik ki. Ott diszlik most Lendvay Márton sírja mellett az egyszerű de izletes emlékkő, mmtatván a színészet e derék bajnokának nyughelyét s egyzerszind tanusítván a t. cz. közönségnek nemzeti művészeink iránti részvétét.

+ Az ember megfajlulása. A tudomány végre ráb, hogy az embert csak úgy meglehet fejteni, mint a csizmát, s aztán kétszer oly hosszú ideig él. Annnyira már is vagyunk, hogy az eltört tagok helyett újakat növesztünk. Ennek módját legújában egy amerikai Flourens ur találta föl, ki is ebbeli sikerült gyógyításairól több rendbeli bizonyítványt bír fölmutatni. Mődjá igen természetes s a csontokat bevonó hártjának azon tulajdonságán alapszik, hogy, ha a csontot kivesszük a hártya megsértése nélkül, akkor e hártján belül új, az előbbihez mindenben hasonló csont képződik ismét. (De csak úgy ha lehet!)

+ József nádor szobrának leplezése híre szerint augusztus hónap Sz. István napjára haslaszattott.

+ Körösi Csoma Sándor, híres utazó hazánkba, ki Bengáliában halt el, hater ezer hollandi forintot hagyott hátra, melyet két szegény székelyrokona örökölt.

+ Konstantinápolyban is tartottak gyász istentiszteletet Széchenyiről, az ottani magyarok f. h. 8-kán.

+ A Széchenyi sétateri séták, vagyis inkább társas összejövetelek, mult kedden vettek kezdetüket. Nagy részt még folyvást gyászruhába öltözött közönség volt jelen, két zenekar játszott, s a jó vacsoráló helyiség sokakat egész éjfélig a sétateren tartoztatott. E sétateri összejövetelekre, melyek hetenkint kétszer tartatnak meg, kedden és pénteken, egyes jegyeket is kaphatni Oszvald Antal választmányi tagnál, saját házában.

+ Az új pesti kikötő építése, nagyban halad előre. A Dunaparton két sor fát ültettek, mely az új pesti telepnek szép sétatárral szolgál. E kikötőnek is Széchenyi volt az indítványozója.

+ Az akadémiák könyvtárainak, egy Konstantinápolyban lakó hazánkba, egy igen

érdekes török munkát küldött, mely „magyar krónikákat tartalmaz. Csak aztán akadna valaki a ki melőbb lefordítaná!

+ Festetics Béla gróf 500 ft. pályadíjt tűz ki egy képre, mely a horvátok részére rendezendő sorsjáték nyerevényei közt foglalandó helyet. E képre magyar művészek versenyezhetnek s az lehet táj, genre, vagy szent kép.

+ A m. muzeum kertjében, Kazinczy, Kisfaludi, Berzsényi és Vörösmarty szobrai kivül Széchenyi Ferencz is, a muzeum alapítójáé, fel fog állítani.

+ Reményi Ede közelebb a szegedi közönséget gyönyörködtető művészi játékaival s elragadó n szepi magyar dalaival. Kapott is szebbnél szebb nemzeti szalagos koszorukat s oly lelkes fogadtatást általában, mire méltán büszke lehet.

Temesváron nem engedi a hatóság föl lépni „miután nagy a szükség e tartományban.“

+ A pesti lóverseny ez évben ugyiltszik szokatlanul népes és fényes leend. Sok minden körülmény egyesül, mi e nemzeti összejövetelnek ez évben különös fontosságot ad. A társulat mint halljuk, ez alkalommal elhunyt alapítója emlékére nagyszőr gyűszűnepélyt rendezend. — Kik a futtatásokra páholyt akarnak bérelni, e hó 25-ig jelentkezzenek a pesti lóverseny-egylet titkárságánál.

Irodalom.

+ Bánffay Simon, a „Pesti Napló“ egykori szerkesztője „Pécsi lapok“ című heti közlönyt indít meg Pécsen.

+ Debreczenben is készül egy heti lap megjeleni, Prépost István szerkesztése mellett Juliusban. Egy más hírlapi vállalatról is volt szó Debreczenben, mi Telegdi, ottani könyvtáros kiadása mellett jelenne meg. Debreczen különben elég nagy arra, hogy benne két hírlap is megfőrhessen, de hogy meg is élhessen... az már nagy kérdés.

+ „Flóra dala“ egy esinos kötetben megjelentek. Szép, gyöngéd, s költői melegséggel irt dalok, melyeket minden költsézet kedvellő gyönyörrel fog végig olvashatni.

Mi hir Budán?

— Valamelyik helységben a Széchenyi-gyász-misére négy óráig szólt az öreg harang, mert a hívek mindegyike akart részt venni a harangozásban. Bölsven van, kedves atyánkfiai, a megboldogult is addig harangozott, míg az egész nemzet új életre ébredt.

— A Kisfaludy-ünnepélykor Fűredre vagy háromezer embert várnak az eddigi bejelentések aránya szerint. Hely ugyan nem igen lesz; hanem az nem baj, azon kellene busulnunk, ha azt mondanák, hogy még üres hely is maradt.

— A pesti lóversenyeken már többször előfordult az eset, hogy a „mezei gazdák“ versenyére mások is jelentek még nemesített lovaikkal, ekkép az eredeti ezült ügyeskedéseikkel háttérbe tolták. Szép az az ügyesség; hanem a zsebvágókat még nem énekelte meg senki az ügyes tolvajvágról.

— Egy fölsőbb rendelet nyomán a főt-

ezában a háziurak kötelezetlenek házaik elejét naponkint kétszer fölöntöztetni. Ez, természetesen pénzbe kerül, — hanem itt ne tessék ám a háziurakat sajnálni, mert mikor a ködmont ütök, nem a ködmen jajgat ám, hanem a ki benne lakik.

— A nagyhidutezában egy pénzváltónál ilyen fölirat van: Pénzváltozás. Talán azt akarja mondani az illető, hogy nála a huszas, ha maga veszi, csak tizennyolcz krajczár, s ha eladja: huszonnyégy.

— Sok ember nyakrafőre akar magyarul tanulni, és olyan embert keres, ki jót áll, hogy egy év alatt megtanítsa. Az embere választja, mert tessék ezt háromszori elolvasásra megtanulni: *Kis ésti szücs, mit sütsz? rozslisztból rozslisztké sütsz!*

— Külföldi borkereskedésekben nagyon sürgetik a budaörsi vörösbort, mely a külföldieket nagyon kezdi verni. Bizony még megérjük, hogy az Augsburgi Allgemeine is jóllal kik belőle, s mikor földhözvágta, akkor találja ki, hogy ez a magyar borbém miért vet vele számot.

— Szelestey László barátunk Siklós hidegvizgyógyintézetében van vértolulása miatt, mi neki tetemes szívdobogást okoz. Bizony nem esuda, ha a magyar költőnek szive annyira fáj, hogy már gyógyítani is kell.

— Már levélpapírt is árulnak Széchenyi arczképével. Figyelmeztetjük a vevőket, hogy az első ívre írjanak olyan valamit, mi a nagy magyarnak emlékeztetőre méltó.

— Luczenbacher ur gözhajót készítettett, és Pest és Esztergom között személyszállításra alkalmazza. Eltájták szájukat a gözhajózási társulat részvényesei; de majd ha mások is vállalkoznak, jót állunk, hogy a zsebjük is távra marad.

— Báicskában akkora sast löttek, hogy kiterjesztett szárnyaival tizenegy láb szélességet foglalt el. Erre mondaná ám a somogyi ember, hogy: de nagy nyul az őz!

— Győrött május 29-én lesz a juhkiállítás. Ime, a szerény birkát pénzért is mutogatják, holott a szamarat még szavalásáért sem méltányolják, megölő szegényt a — h a n g s u l y.

Jutalomképünk

szétküldését e hónapnak végén megkezdendjük, — azért előre figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy a szétküldést naponkinti részletekre osztván, legalább két héti időre van szükségünk, hogy az egész tömeget kézhez juttathassuk.

A tisztelt előfizetőket ekkép kielégítvén, kindóink a megígért jutalomképen kivül minden előfizetőnek

még egy képpel kedveskedik.

Ekkép akarjuk a közönség iránti figyelmünk behizonyítani, remélvén, hogy a véletlenség által okozott késedelmet nem fogják hátrányunkra beszámítani.

A szerkesztőség.

H I R D E T É S E K.

(21-3-3)

A cs. kir. szabadalm. triesti

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA

(ádriai biztosító társulat)

tíz millió osztr. ért. forint kezességi alappal biztosít jégkárok ellen

utányosan megállapított díjak, teljes és azonnali kártérítés mellett. — s elvállal, mint eddig 21 év óta, — biztosításokat **tűz-veszély** ellen, **szállítás alatt lévő árukra**, valamint, **életbiztosításokat is, tőkékre:**

Például:

Ha valaki halála esetére, hozzátartozandóinak 100 ftnyi tőkét biztosítani kívánna, úgy betétnie kellene évenként:

35 éves korban csak 2 ft. 57 kr.	50 éves korban csak 4 ft. 35 kr.
40 „ „ „ 2 „ 99 —	55 „ „ „ 5 „ 55 —
45 „ „ „ 3 „ 62 —	60 „ „ „ 7 „ 7 —

életjáradékok, nyugdíjak s kihazasítási vagy katonaváltási öszevekre.

Az alábbirt közügynökségnél, valamint az egész ország minden nevezetesebb helyein felállított ügynökségeknél, minden felvilágosítási készséggel adatik alaprajzok **ingyen** szolgáltatnak, s a biztosítások a lehető **legjutányosabb díjak** mellett eszközöltnék.

Pest, májushó 1860.

Közügynökség

Weisz B. és társa.

A hány száz forintot már most valaki biztosít, ugyanannyiszor fizeti a fentlebbi korának megfelelő díját, mely azonban fél- vagy negyedévi részletekben is lefizethető.

Richard Garret et Sons

mezőgazdasági gépgyárnokok,
Leiston Works, Saxmundham, Suffolk, Angliában.

Raktárunk Magyarországra nézve: Pesten, feldunator 53. sz. a.

Azon fontos ok, mely a gazdasági gépek általános elterjedését többé, kevésbé akadályozta, azoknak kezelésében rejlik, mert azt hitték, hogy a gépek igen onyolult szerkezetűek, és a czélnek meg nem felelnek.

Ez okból bátorkodunk vetőgépeinknek, melynek jóvoltát nagy keletje eléggé igazolja — nyilvános leírását adni, hogy azáltal a netalán fennforgó előítéleteknek elejét vegyük.

A fent látható rajz a kedvelt „**suffolker gabona-vetőgépek**“ javított, kovácsoltvas emeltyükkel, melyeknek alakja s előnyei a földművesek előtt kétféle ismeretesek, ábrázolja. — Szerkezetök gyakorlati tapasztalások folytán több oly javításnak vetettek alája, melyek használhatóságukat fokozzák, s a géprészeket egyszerűsítik; — az olv azonban melynek alapján a gép számos év óta a continensen, s különösen Magyarországnak alkalmaztatott, ugyanaz maradt. A gép arázdálói a legnagyobb könnyűséggel akként állíthatók, hogy azokkal tetszészerinti közökben buza, árpa, bab, borsó s más gabona féle, nemkülönben a vetődob kicserélése után répa, repace s egyéb ilyféle mag is vethethessék.

A vetőmag mennyisége a dob vagy kanalas fogtengely végén kisebb nagyobb fogas kerek alkalmazása, nemkülönben a jármű kerekének agyán levő két fogas kerék segítségével, szabályoztatik úgy, hogy holdanként 5-től egész 20 mérőnyi elesség, és 1-től egész 6 fontig való mag vethető.

E kormányal — mely simára szántott földre készült, és a gép járdása ép azon hatással van, mint más négykerékű járműre az első kerek, — a munkás a vetősorokat a gép előbbi nyomában párhuzamban tarthatja az által, hogy a kormány fogantyútát, fogja, s az első kereket azon nyomban járattja, melyet az előbbi fordulók a nagy hátsó kerék maga után hagyott.

Ez néhány gyakorlat mellett igen könnyű, s a növényesorok rendszerességét biztosítja, mi által a **tőkaps** alkalmazását, melyről más alkalommal szólni fogunk, szerfölött könnyíti.

E gépeket hasonló elv szerint kisebb mérvben is készítjük, s mivel egy olesó, egyszerű és észszerű vetőgép szüksége, könnyű és sima szántású földön huzamos idő óta érezhetővé vált, szerencsénknek tartjuk a mezei gazdák figyelmét e gépre mely illusztrált leíratomunkban (ez kívánatra nálunk ingyen kapható) mint **Exeter** és **Levis** jutalmazott vetőgépe — kisebb térségre — elő fordul, felhívni, minthogy ez minden méltányos igényeknek megfelel.

Az ebbeli szíves megbízásolatot sat. meghatalmazottunk

FISCHER MIKSA urhoz, irodája: Pesten bálvány-utca 8. sz. a.

kérjük hova hamarabb ezimeztetni, hogy ez azon állapotba helybeztessék, miszerint olyan gépeket, melyekből készlet netán nem volna, még vetés ideje előtt Angliából hozathasson.

Végül ajánljuk még, minden a földművelés szakmájába vágó gépeinket s eszközeinket; — egyuttal pedig köszönetet mondunk az eddig iránynkba helyezett bizalomért.

(20-3-3)

RICHARD GARRET & SONS.

Legujabb műkiadás!

WERFER KÁROLY műnyomdájában megjelent és kapható:

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN

életnagyságú mellképe

élete végső évéből, ára 2 forint auszt. értékben,

Továbbá:

Gróf Széchenyi István

A HALHATATLAN,

életmű remek mellszobra után legdiszesebb kiadása színnyomatban ára 1 frt.

A megrendelések azonnal gőnyben szétküldetnek.

LÁNG M. PESTEN,

a nagyhid-utca, h. Sina-házban 2. sz. az angol királynő szálloda mellett, ajánlja, szintegy nagyban mint kicsinyben, legjutányosb áron szép és dús választóku.

belföldi. szász, angol és francia porcellán és wedgwood

asztali, thea, kávé-, esenego-edényeit, fényüzési czikkeit, pipere- vagy mosdó-asztali díszárút, vendéglők, kávéházak, gyógyszerárak és vegyészti szerelműhelyek számára való készületeket, továbbá az általános kedvelt

bécsi ködényt és szürke ködényezikkekét.

Mindenféle megrendések elfogadtnak, s a legrövidebb idő alatt legjutányosb ártt teljesítetnek.

Videkre való elküldéseknél: a gondos elpakolás valamint a gyors, biztos és minél kevesebb költséggel járó helyreállítás iránt legjobban lesz intézkedve.

TÁROGATÓ.

Visszaemlékezés a legközelebbi olasz hadjáratra.

A nyolcz ivnyi nagy negyedrétt finom velinpapíron csinosan kiállított 38 csataképpel és a csatamező színhelyének ábrájával ellátott munka

4 frt. helyett csak 1 frtra

szállítottat le. — Bérmentes megrendelések

Werfer Károly műintézetébe intézendők.
Pesten, feldunator 10. szám.

A világ legerősb

hidro-oxygen-nagyítója,

mely Londonban, Berlinben, Bécsben s más fővárosokban általános tetszést nyert,

öt estvére ki lesz téve az Europa szállodában.

Minden este a legérdekesebb tárgyak lesznek közszemlére kiállítva s mindenki által felfogható magyarázattal kísérve.

Hogy a nagyításról némi fogalmat adjak, megjegyzem, miként egy bolha megnagyított alakja 40 láb hosszúságban fog feltűnni.

Vasárnap, május 13-án: A rovarvilág kül- és belsejének csodái egyenként s összefüggésben kimutatva ezeknek érzék-szerei mint szem, fül, szaglószerék, tapintat, tüdőszervezet sat.

Hétfőn, május 14-én: A finomabb növények virágai, ezek alkata, jelentése, a virágok különféle alakulásai és a növények termékenyítő szervei.

Záradéknál minden este közmutatvány tárgyai lesznek:

Vizben élő állatok, minden színben mutatkozó kristály-alakok.

Pénztár nyitás esti 7 órakor; kezdete fél 8 órakor. — Bemeneti díj: első hely 1 frt. 2 hely 50 kr.

WERFER KÁROLY MŰINTÉZETÉBEN ÉPEN MOST JELENT MEG ÉS KAPHATÓ

„A NEMZET LEGELSŐ NAPSZÁMOSA“

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN

allegorai jelvényekkel koszoruzott arczképe nagy regal-iven, ára 1 frt. ausztr. ért

Továbbá:

SZÉCHENYI ISTVÁN HÍVEN TALÁLT ARCZKÉPE,

legújabb kiadás, nagyfolióalakban, chinai velinen 1 frt. ausztr. érték.

A pénzkek bérmentes bekiüldése után fennevezett képek azonnal a t. cz. megrendelőknék a cs. kir. posta által elküldeten.

ELŐFIZETÉSI HIRDETÉS

A

„PESTI HIRNÖK“

CZIMŰ, KORONKINT ÁBRÁKKAL ÉS TÉRKÉPEKKEL ILLUSTRÁLT

LEGOCSÓBB POLITIKAI NAPILAPRA.

Sietek a tisztelt olvasóközönséget értesíteni, miszerint a „Magyar Néplap“ című politikai hetilap jövőre „PESTI HIRNÖK“ czím alatt napilappá alakulván át, ezen változás folytán f. é. mártius 12-től fogva naponkint középfolió alakban jelenik meg. — Ezen új napiközöny kiadása a tisztelt tulajdonos, dr. Szabó Alajos ur által reám ruházttván, szerencsém van jelenteni, hogy a szerkesztőség nek sikerült e lapnak további vezetésében **Török János** ismert publicistánknek részvétét főmunkatárs gyanánt megnyerni.

Az előfizetési díj, helyben házhozhozardással vagy postán mindennapi megküldéssel, egy negyedévre 4 frt., — félévre 7 frt. 50 kr., — egész évre 14 frt. Kik mártius 12-kétől fizetnek elő, 60 új krral több számitandó. — Előfizetni lehet Pesten alólirt műintézetében, dunaparton, a Nákóház szögletén, szemközt a lánczhiddal; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál. Az előfizetések bekiüldése postán bérmentes levelekben kéretik. Gyűjtök minden 10-dik példányt nyericziszteletdíjúl. — **Hirdetéseket** lehető legolcsóbb árért közlünk.

Pesten, mártius hóban 1860.

Werfer Karoly,
kiadó.